

การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้
ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลอนฉิมพลี
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
Project evaluation of vocational skills and promotion of income
generation for youth people in the school
of Don Chimplee Bang Nam Priao District Chachoengsao Province.

เยาวนาตร อินทร์สำเภา^{1*}, พรทิพย์ อ้นเกษม², จิราภรณ์ พจนารีย์วงศ์³, อังคณา กุลนพาดล⁴
และ ธนเทพ ศิริพัลลภ⁵

Yaowanart inumpao¹, Porntip Onkasem², Jiraporn Potjanaareewong³, Aungkana Koolnapadol⁴
and Thanatthep Siripallop⁵

¹ผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชาเยาวนาตร

¹Administrator Yaowanart tutorial school

^{2, 3, 4, 5}อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

^{2, 3, 4, 5}Lecture Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University

Email: yaowanart.in@gmail.com

Received: September 15, 2023 ; Revised: November 7, 2023 ; Accepted: November 16, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้การประเมินรูปแบบชิปปี้ CIPP Model ตามประเด็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 1) ประชากรที่ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ได้รับมอบหมายให้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของโครงการ จำนวน 9 โรงเรียนและอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ รวมจำนวน 90 คน 2) ประชากรที่ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับโครงการร่วมกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ รวมจำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ตรวจสอบความ

เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1.00 2) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นแบบตรวจสอบรายการเพื่อประเมินโครงการด้านผลผลิตของโครงการ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .80 - 1.00 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการโดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .80 - 1.00 พบว่า 1) ผลการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15, 4.22 และ 4.14 ตามลำดับ ส่วนด้านผลผลิต มีผลผลิต เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดทุกข้อ 2) แนวทางในการพัฒนาโครงการสรุปได้ดังนี้ 2.1) ด้านบริบท ควรมีการจัดโครงการที่เชื่อมโยงกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่องเพื่อทำให้เกิดความร่วมมือทุกภาคส่วน 2.2) ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีการนำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นต่อยอดสู่กระบวนการวิจัย ตลอดจนการทำผลงานของครูในอนาคต 2.3) ด้านกระบวนการ ควรหาแนวทางในการนิเทศเชิงรุกเพื่อต่อยอดการดำเนินการในการพัฒนาสูตรทักษะอาชีพนำหลักสูตรไปใช้จริง 2.4) ด้านผลผลิต ควรหาแนวทางที่หลากหลายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าที่พัฒนาขึ้น เพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, ทักษะอาชีพ, รายได้, เยาวชน

ABSTRACT

The research aims 1) to evaluate the vocational skills development projects and income generation promotion for young people in the school of Don-Chimplee Bang-Nampriao District, Chachoengsao and 2) to study guidelines for developing vocational skills development projects and income generation promotion for young people in the school of Don-Chimplee Bang-Nampriao District, Chachoengsao. By using the CIPP Model assessment based on 4 issues, namely context, input factors, process side, and output side. The population used in the research was divided into 1) The population that provides quantitative data were educational institution administrators, and teachers assigned to participate in all activities of the project, 9 schools and teachers were responsible for the project, a total of 90 people. 2) The population that provided qualitative information was educational institution administrators and teachers assigned to carry out work related to the project together with teachers responsible for the project, a total of 23 people. The tools used in the research were: 1) questionnaire was a questionnaire asking opinions about project evaluation in 3 areas: context, input factors, and

process check content validity by analyzing the consistency of the objectives with the questions according to the opinions of 5 experts (IOC), the IOC was between .80 - 1.00. 3) structured interview, which consists of questions regarding project development guidelines. The content validity was checked by analyzing the index for the consistency of the objectives with the questions according to the opinions of 5 experts (IOC). The index of consistency was between .80 – 1.00. The results were found: 1) results of the assessment of the vocational skills development projects and income generation promotion for young people in the school of Don-Chimplee Bang-Nampriao District, Chachoengsao 4 aspects: context, input factors, process side the overall picture was at a high level with averages equal to 4.15, 4.22, and 4.14, respectively. As for the production side, the production was in line with every set goal. 2) Guidelines for project development were summarized as follows. 2.1) Contextual aspects should be concrete and continuous projects that link with the community to create cooperation in all sectors. 2.2) Input factors, the additional course curriculum developed should be used to build on the research process as well as the work of teachers in the future. 2.3) The process aspect should find ways to proactively supervise in order to further develop the vocational skills formula and put the curriculum into practice. 2.4) In terms of production, various approaches should be found in developing the developed products/goods, to create continuous income.

Keywords: Project evaluation, Vocational skills, Income, Youth

บทนำ

สืบเนื่องจากพระบรมราโชบายเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ทรงมีพระบรมราโชบายเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน อันได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม รู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว และช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง 3) มีงานทำ - มีอาชีพการเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัว หรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษาต้องมุ่งให้เด็กและเยาวชนรักงาน สู้งาน ทำงานสำเร็จ การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทำงานเป็น และมีงานทำในที่สุด และต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรมีอาชีพ มีงานทำ จนสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว 4) เป็นพลเมืองดีการเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน ครอบครัว สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดี (กระทรวงศึกษาธิการ 2565, หน้า 9) ซึ่งพระบรมราโชบาย ด้านที่ 3 มีความสอดคล้องกับ ทั้งสถานการณ์โลกในปัจจุบันและเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ของการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา พบว่าประเทศไทยมีการพัฒนาในทุกมิติ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ส่งผลต่อด้านสังคมทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จนทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน แต่อย่างไรก็ตาม ในระดับโครงสร้างเศรษฐกิจไทย ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็ม

ประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากทุกภาคส่วน ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ มีการพัฒนาระบบและปัจจัย ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ 4.0 นำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วนให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ., 2561 , หน้า 1-3)

จากพระบรมราโชบายด้านที่ 3 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2561 เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงสถานการณ์โลก ส่งผลต่อการขับเคลื่อนในภาคการศึกษา เพราะเป็นมิติสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทุกภาคส่วนต่างมีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาคน รวมถึงเยาวชนในวัยเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง มีอาชีพมั่นคง จนนำไปสู่การสร้างรายได้ โดยการพัฒนาร่วมกันตั้งแต่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการจัดทำเอกสาร เพื่อเป็นแนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ มุ่งให้นักเรียนตระหนักรู้ในอาชีพ (Career Awareness) ได้สำรวจอาชีพ (Career Exploration) และการเตรียมตัวสู่อาชีพ (Career Preparation) เป็นแนวทางในการปฏิบัติสู่การได้สัมผัสโลกของการทำงานตามสภาพจริง จากสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ Thailand 4.0 โดยผู้บริหาร ครู แนะแนว มีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับบุคคล/องค์กร/หน่วยงานในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์ในสถานที่การทำงานจริง รวมถึงการเสริมทักษะหรือความชำนาญที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับความชำนาญในงานด้านใดด้านหนึ่งโดยตรง แต่เป็นตัวผลักดันให้การทำงานประสบความสำเร็จและก้าวหน้า ที่เรียกกันว่าทักษะจำเป็นสำหรับอาชีพ (soft skills) ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมให้การทำงาน ช่วยสนับสนุนเกี่ยวกับการทำงาน ทำให้คนมีลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเตรียมคุณภาพและความพร้อมของนักเรียนเพื่อเข้าสู่โลกของงานและการมีงานทำ ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ตระหนักในคุณค่าของอาชีพว่าอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตรวมทั้งสถานการณ์การทำงานทั้งในและต่างประเทศ และทิศทางพัฒนาตนเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในวันข้างหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ , 2565 หน้า 11-13)

ในทิศทางของการพัฒนาที่มีความสอดคล้องกัน จากรายงานผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลเพื่อสร้างรากแก้วให้ประเทศไทย) อันเป็นหนึ่งในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลดอนฉิมพลี ในพื้นที่ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ คณะครุศาสตร์ พบว่า ตำบลดอนฉิมพลี เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-2019 ด้วยระยะเวลาของการแพร่ระบาดอันยาวนาน นอกจากประสบปัญหาหลากหลายประการ เช่นเดียวกับพื้นที่อื่นทั่วประเทศแล้ว จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลความต้องการพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 9 โรงเรียน มีความต้องการที่สอดคล้องกับ เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของยุทธศาสตร์ชาติ

คือมีความต้องการ ที่จะส่งเสริมทักษะอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียน ในสถานศึกษา เนื่องจากหากมีการส่งเสริมทักษะด้านอาชีพให้แก่เยาวชนในวัยเรียน ย่อมจะทำให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างรายได้ช่วยเหลือครอบครัว อีกทั้งเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพของตนเอง สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ตามลำดับ แต่ด้วยข้อจำกัดและศักยภาพของสถานศึกษา ทุกสถานศึกษาจึงยังไม่ได้มีการดำเนินการในการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่นักเรียนอย่างชัดเจน รวมถึงไม่มีหลักสูตรที่สามารถพัฒนาทักษะอาชีพและการสร้างรายได้ของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม คณะผู้วิจัยจึงได้จัดโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราขึ้น การดำเนินการโครงการ แบ่งเป็น 4 ระยะคือ 1) ประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการกับกลุ่มเป้าหมาย และร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนธรรมชาติ และทุนสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อหาต้นทุนของโรงเรียนที่มีความเป็นไปได้ และสามารถดำเนินงานให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ 2) วางแผนการดำเนินงานตลอดโครงการลงพื้นที่เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้า/บริการ ของแต่ละโรงเรียน โดยวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการ ให้แก่นักเรียน ครู และผู้ปกครอง 3) พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม “ทักษะอาชีพและการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียน” โดยเชิญวิทยากรให้ความรู้ ให้ครูและนักเรียนนำผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการที่พัฒนาขึ้นไปสร้างรายได้ให้แก่โรงเรียนและนักเรียน 4) กำกับติดตาม และประเมินผลโครงการโดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ร่างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น รายงานรายได้ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนหรือสถานศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, พ.ศ. 2565)

เพื่อให้โครงการพัฒนาทักษะอาชีพ และส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและเชื่อมโยงกับบริบทของชุมชน คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการประเมิน ชิปป์ของ สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP) ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP Model แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) (สมทรง สุภาพ, 2565, หน้า 4) มาใช้ประเมินโครงการเพื่อตรวจสอบ ติดตามผลความสำเร็จของงานที่ได้ดำเนินการทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยนำผลของการประเมินทั้ง 4 ด้านมาใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเพื่อการดำเนินการในโครงการต่อรวมถึงเป็นการประเมินภาพรวม ของความสำเร็จของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีความสอดคล้องทั้งระบบตามลำดับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลในการดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ได้แนวทางในการพัฒนาโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP) (สมทรง สุภาพ, 2565, หน้า 4) โดยทำการประเมินโครงการใน 4 ด้านคือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และ ด้านผลผลิต (Product) ดังแสดงในภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ได้รับมอบหมายให้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก 2) โรงเรียนสุเหร่าดอนกลาง 3) โรงเรียนตลาดคลอง 16 4) โรงเรียนวัดรามัญ 5) โรงเรียนสุเหร่าคู 6) โรงเรียนสุเหร่าลำชะล่า 7) โรงเรียนเฉลิมช่วงวิทยาทาน 8) โรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 และ 9) โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม และอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ รวมจำนวน 90 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 9 คน 2) ครูจำนวน 76 คน และ 3) อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน

2. ประชากรที่ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับโครงการร่วมกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปีงบประมาณ 2565 รวมจำนวน 23 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารจำนวน 9 คน 2) ครู จำนวน 9 คน และ 3) อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก 2) โรงเรียนสุเหร่า ดอนกลาง 3) โรงเรียนตลาดคลอง 16 4) โรงเรียนวัดรามัญ 5) โรงเรียนสุเหร่าคู 6) โรงเรียนสุเหร่าลำชะล่า 7) โรงเรียนเฉลิมช่วงวิทยาทาน 8) โรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 และ 9) โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม

2. ขอบเขตระยะเวลา ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนกันยายน 2565 - มีนาคม 2566

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา มีดังนี้

ในการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินชีพป์ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP) (สมทรง สุภาพ, 2565, หน้า 4) ประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

3.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ การประเมินสภาพทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม แผนการดำเนินงาน การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

3.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ การประเมินปัจจัยความพร้อมของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์/สื่อ

3.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การติดตามและการประเมินผล

3.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ การประเมินด้านผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ดังนี้

3.4.1 ผลผลิต/สินค้าที่สร้างรายได้สำหรับเยาวชนในวัยเรียนไม่น้อยกว่า 9 ผลผลิต/สินค้า

3.4.2 หลักสูตร/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้สำหรับเยาวชน
ในวัยเรียน ไม่น้อยกว่า 9 หลักสูตร/กิจกรรม

3.4.3 เยาวชนในวัยเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อสร้างได้ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการ
จำหน่ายผลิตภัณฑ์/สินค้า ไม่น้อยกว่า 100 คน มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์/สินค้าที่พัฒนาขึ้น ไม่น้อย
กว่า 100 คน

3.4.4 ประชาชนและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมในการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา
ในการเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทย ประการที่ 3 มีอาชีพ มีงานทำ สู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ตำบลคอนนิมพลี อำเภอ
บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่น้อยกว่าจำนวน 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่
ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)
5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามน้ำหนักคำตอบให้คะแนน
เป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ และประเด็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยมีการ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับ
ประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) (สุวิมล ติรภานันท์, 2549, 137-140) จำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่
ระหว่าง .80 – 1.00

2. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist เป็นแบบตรวจสอบรายการเพื่อประเมินโครงการด้านผลผลิตของ
โครงการด้านผลผลิตของโครงการจากเอกสารสรุปผลการดำเนินโครงการ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับผลผลิตที่เกิดขึ้น และ
ประเด็นรายละเอียดผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ โดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ (IOC) (สุวิมล ติรภานันท์, 2549, หน้า 137-140) จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง
.80 - 1.00

3. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนว
ทางการพัฒนาโครงการ โดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่า
ดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) (สุวิมล ติรภานันท์,
2549, หน้า 137-140) จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .80 - 1.00

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ด้วยการวิเคราะห์
ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผู้วิจัยประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อคำถาม
แบบปลายเปิดจากการสนทนากลุ่มด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลผลิต จำแนกผลการวิจัยเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยด้านข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่ (N = 90)	ร้อยละ
สถานภาพ		
1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา	9	10
2) ครู	76	84.44
3) อาจารย์	5	5.55
สถานศึกษา/หน่วยงาน		
1) โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก	7	7.77
2) โรงเรียนสุเหร่าดอนกลาง	10	11.11
3) โรงเรียนตลาดคลอง 16	12	13.33
4) โรงเรียนวัดรามัญ	5	5.55
5) โรงเรียนสุเหร่าคู	6	6.66
6) โรงเรียนสุเหร่าลำชะล่า	10	11.11
7) โรงเรียนเฉลิมช่วงวิทยาทาน	7	7.77
8) โรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20	16	17.77
9) โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม	12	13.33
10) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	5	5.55

จากตารางที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 90 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครู จำนวน 76 คน โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก 2) โรงเรียนสุเหร่าดอนกลาง 3) โรงเรียนตลาดคลอง 16 4) โรงเรียนวัดรามัญ 5) โรงเรียนสุเหร่าคู 6) โรงเรียนสุเหร่าลำชะล่า 7) โรงเรียนเฉลิมช่วงวิทยาทาน 8) โรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20 และ 9) โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม และอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ รวมจำนวน 76 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ดังตารางที่ 2-3-4

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านบริบท

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสม	3.96	0.43	มาก
2. เป้าหมายและระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสม	4.16	0.45	มาก
3. เนื้อหาและกิจกรรมของโครงการมีความครอบคลุมเป็นรูปธรรมชัดเจน	4.21	0.45	มาก
4. มีการประสานงานที่ก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ	4.23	0.44	มาก
5. มีการกำหนดวิธีการดำเนินงานเหมาะสมกับบริบทและปฏิบัติได้จริง	4.25	0.44	มาก
6. มีการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับผลผลิต	4.07	0.29	มาก
รวม	4.15	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านบริบท พบว่าค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. โครงการมีความพร้อมในการนำลงปฏิบัติจริง	4.28	0.45	มาก
2. แผนการดำเนินงานของในแต่ละพื้นที่มีความชัดเจน	4.26	0.45	มาก
3. ความสามารถในการบริหารโครงการในพื้นที่รับผิดชอบ	4.26	0.43	มาก
4. บุคลากรมีความสามารถมีความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.27	0.43	มาก
5. อุปกรณ์ สื่อสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก	4.21	0.42	มาก
6. งบประมาณโครงการ	4.07	0.29	มาก
รวม	4.22	0.45	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านกระบวนการ

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. มีการบริหารจัดการโครงการมีระบบเป็นขั้นตอน	4.16	0.51	มาก
2. มีการวางแผน การติดตามและการประเมินผล อย่างต่อเนื่อง	4.07	0.48	มาก
3. มีการจัดกิจกรรม มีการบูรณาการและทำงานเป็นทีม	4.26	0.47	มาก
4. มีการบันทึกข้อมูล เชื่อมโยง ระหว่างนักเรียน โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.26	0.48	มาก
5. มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงกลุ่มเป้าหมาย	3.96	0.48	มาก
6. เปิดโอกาสให้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วน ได้เข้ามามีส่วนร่วม	4.16	0.36	มาก
รวม	4.14	0.51	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านกระบวนการ พบว่า ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตอนที่ 3 แสดงผลการประเมินโครงการด้านผลผลิต ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินโครงการด้านผลผลิต

ผลผลิตของโครงการ	เป้าหมาย	บรรลุ	ไม่บรรลุ	รายละเอียดผลผลิตของโครงการ
1. มีผลิตภัณฑ์/สินค้าที่สร้างรายได้สำหรับเยาวชนในวัยเรียน	ไม่น้อยกว่า 9 ผลิตภัณฑ์/สินค้า	✓		1. เข็มกลัดติดผ้าคลุมฮิญาบ 2. ขนมกล้วยโมเลน 3. ปุยมูลไส้เดือน 4. พวงกุญแจหนังวินเทจ 5. ของที่ระลึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (IT Art) 6. ขนมอบหลากหลาย 7. เสื้อมัดย้อม 8. ขนมโรตีสีหลากหลาย 9. ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยใบไม้แห้ง
2. มีหลักสูตร/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพ เพื่อสร้างรายได้สำหรับเยาวชนในวัยเรียน	ไม่น้อยกว่า 9 หลักสูตร/กิจกรรม	✓		มีหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม จำนวน 9 หลักสูตร ดังนี้ 1. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง เข็มกลัดติดผ้าคลุมฮิญาบ โรงเรียนเฉลิมช่วงวิทยาทาน 2. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากกล้วย โรงเรียนสุเหร่าดอนกลาง (วัลลือราษฎร์)

ผลผลิตของโครงการ	เป้าหมาย	บรรลุ	ไม่บรรลุ	รายละเอียดผลผลิตของโครงการ
				<p>3. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง ไล่เตียน โรงเรียนสุเหร่าปากคลอง 20</p> <p>4. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง พวงกุญแจหนังวินเทจ โรงเรียนสุเหร่าลำชะล่า (ลำชะล่าประชาสรรค์)</p> <p>5. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบ และโครงการ เรื่อง การพัฒนาทักษะอาชีพด้านการออกแบบ สื่อ สิ่งพิมพ์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (IT Art) สู่งานสกรีน</p> <p>6. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง ทักษะอาชีพ การทำขนมอบ โรงเรียนสุเหร่าคู</p> <p>7. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง เลื่อมตัวย้อม โรงเรียนวัดรามัญ</p> <p>8. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง ทักษะอาชีพ ขนมโรตีสีลากรส โรงเรียนสุเหร่าสมอเอก</p> <p>9. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการสืบสอบความรู้ เรื่อง การทำปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยใบไม้แห้ง โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม</p>
3. เยาวชนในวัยเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อสร้างได้ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์/สินค้า	ไม่น้อยกว่า 100 คน	✓		เยาวชนในวัยเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์/สินค้าที่พัฒนาขึ้น จำนวน 108 คน
4. ประชาชนและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมในการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทย ประการที่ 3 มีอาชีพ มีงานทำ สู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา	ไม่น้อยกว่าจำนวน 300 คน	✓		<p>ประชาชนและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมในการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทย ประการที่ 3 มีอาชีพ มีงานทำ สู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 485 คน ประกอบด้วย</p> <p>1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 9 คน</p> <p>2) ครู จำนวน 76 คน</p> <p>3) ผู้ปกครอง จำนวน 136 คน</p> <p>4) นักเรียน จำนวน 264</p>

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินโครงการด้านผลผลิต พบว่า โครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดทุกข้อ เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อ 1 มีผลิตภัณฑ์/สินค้าที่สร้างรายได้สำหรับเยาวชนในวัยเรียน จำนวน 9 ผลิตภัณฑ์/สินค้า ข้อ 2 มีหลักสูตร/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้สำหรับเยาวชนในวัยเรียน จำนวน 9 หลักสูตร ข้อ 3 เยาวชนในวัยเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อสร้างได้ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์/สินค้า จำนวน 108 คน และข้อ 4 มีประชาชนและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมในการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทย ประการที่ 3 มีอาชีพ มีงานทำ สู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 485 คน

ตอนที่ 4 แสดงแนวทางในการพัฒนาโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) นำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน ครูที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จำนวน 9 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน พบแนวทางในการพัฒนาโครงการ สรุปได้ดังนี้

4.1 แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านบริบท ควรมีการจัดโครงการที่เชื่อมโยงกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่องเพื่อทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างเยาวชน ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน จนเกิดการพัฒนาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

4.2 แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีการนำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นต่อยอดสู่กระบวนการวิจัยเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้จริงและประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงต่อไป ตลอดจนนำไปพัฒนาครูด้านการทำผลงานของครูในอนาคต

4.3 แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านกระบวนการ ควรหาแนวทางในการนิเทศเชิงรุกเพื่อต่อยอดการดำเนินการในการพัฒนาสูตรทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนในพื้นที่ตำบลดอนฉิมพลี เป็นรูปธรรมและนำหลักสูตรไปใช้จริงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อโรงเรียน และชุมชนตามลำดับ

4.4 แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านผลผลิต ควรหาแนวทางที่หลากหลายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าที่พัฒนาขึ้นให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น พัฒนาคูณภาพของตัวผลิตภัณฑ์/สินค้า พัฒนารูปลักษณ์พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย เพิ่มกลุ่มลูกค้า เพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยของการประเมินโครงการคณะผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1.1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม แผนการดำเนินงาน การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ 1.2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input

Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยความพร้อมของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการเกี่ยวกับ งบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์/สื่อ 1.3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ การวางแผน การจัดกิจกรรม การติดตามและการประเมินผล พบว่าผลการวิจัยทั้ง 3 ด้านทั้งรายด้านและรายภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นการสะท้อนผลของการประเมินโครงการที่อาจจะเกิดจากโครงการมีการศึกษาสำรวจความต้องการจำเป็น ศึกษาข้อมูลสภาพของชุมชน มีการร่วมกันวางแผน ประชุม ชี้แจง การดำเนินโครงการกับกลุ่มเป้าหมาย กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อีกทั้งมีการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์, พ.ศ. 2565) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนระดับหมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี (เสาวลักษณ์ แสนโรจน์, 2559, หน้า 128) ที่พบว่าผลการประเมินโครงการ มีรายภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เกิดจากโครงการสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจน และเยาวชนที่ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพได้ ทำให้ผู้นำในชุมชนเข้าใจแผนงาน วัตถุประสงค์ และสามารถนำแผนงานไปปฏิบัติได้จนบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งสามารถติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการ อันเกิดจาก มีความเข้าใจในขั้นตอน และกระบวนการดำเนินการของโครงการทุกด้าน ในขณะที่ด้านที่ 1.4) การประเมินด้านผลผลิต มีผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดทุกข้อ อันอาจจะเกิดจาก โครงการ ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน คำนึงถึงบริบทของชุมชน มีความพร้อมในการดำเนินงาน มีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน จึงสะท้อนผลให้ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพในทุกข้อ สอดคล้องกับ กัญจนชญา ผ่องพุด (2561, หน้า 38) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ด้านการพัฒนา กำลังพลและครอบครัวนายทหารชั้นประทวน กรมทหารสื่อสาร ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจาก การรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น เกิดผล หรือได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร เกิดผลกระทบอื่นใดบ้างหรือไม่ อันจะนำไปสู่การใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจยุติโครงการ หรือดำเนินการโครงการต่อไปตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาโครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนของสถานศึกษาในตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ในแต่ละด้านเป็นดังนี้ 2.1) แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านบริบท ควรมีการจัดโครงการที่เชื่อมโยงกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่องเพื่อทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างเยาวชน ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน จนเกิดการพัฒนาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน 2.2) แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านปัจจัยนำเข้าควรมีการนำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นต่อยอดสู่กระบวนการวิจัยเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้จริงและประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงต่อไป ตลอดจนนำไปพัฒนาครูด้านการทำผลงานของครูในอนาคต 2.3) แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านกระบวนการ ควรหาแนวทางในการนิเทศเชิงรุกเพื่อต่อยอดการดำเนินการในการพัฒนาสูตรทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนในพื้นที่ตำบลดอนฉิมพลี ให้เป็นรูปธรรม เพื่อนำหลักสูตรไปใช้จริงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อโรงเรียน และชุมชนตามลำดับ 2.4) แนวทางในการพัฒนาโครงการด้านผลผลิต ควรหาแนวทางที่หลากหลายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าที่พัฒนาขึ้นให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น พัฒนาคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์/สินค้าพัฒนาบรรจุภัณฑ์พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย เพิ่มกลุ่มลูกค้า เพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง ผลจากการศึกษาแนวทางในการพัฒนา

โครงการทั้ง 4 ด้านสะท้อนให้เห็นว่า โครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียน ทำให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายลงสู่ระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดความร่วมมือทุกภาคส่วนตั้งแต่เยาวชน ครอบครัว สถานศึกษาตลอดจนชุมชน จึงส่งผลให้แนวทางในการพัฒนาโครงการทุกด้าน มุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน ทั้งในด้านบริบทที่มุ่งเน้นแนวทางให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับด้านปัจจัยนำเข้าที่ต้องการต่อยอดการพัฒนา โดยนำกระบวนการนิเทศเชิงรุก มาเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อพัฒนาให้ทุกปัจจัยเกิดประสิทธิภาพ จนสะท้อนผลในด้านผลผลิตที่เป็นผลิตภัณฑ์/สินค้า เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นการกระตุ้นยอดขายและสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นได้ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านบริบท จัดโครงการที่เชื่อมโยงกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ให้มีความต่อเนื่องเพื่อทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างเยาวชน ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน จนเกิดการพัฒนาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน
2. ด้านปัจจัยนำเข้า นำไปต่อยอดสู่กระบวนการวิจัย จากหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้น มีการหาคุณภาพของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จริง และประเมินหลักสูตรจนครบกระบวนการพัฒนา นำหลักสูตรที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการทำผลงาน
3. ด้านกระบวนการ จัดการนิเทศเชิงรุก เพื่อต่อยอด ด้านการดำเนิน ในการพัฒนาสูตรทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียน ให้มีความเป็นรูปธรรม นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริงให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อโรงเรียน และชุมชนตามลำดับ
4. ด้านผลผลิต นำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าที่พัฒนาขึ้นให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น พัฒนาคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์/สินค้า พัฒนาบรรจุภัณฑ์ พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย เพิ่มกลุ่มลูกค้า เพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้บริหาร ครูแนะแนว และสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับครอบครัว เพื่อช่วยสนับสนุนเยาวชน ให้ตระหนักในคุณค่าของอาชีพ และการมีงานทำ ว่าเป็นส่วนสำคัญของชีวิต และทิศทาง พัฒนาการ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในวันข้างหน้า
2. ควรศึกษาโครงการของชุมชน/ท้องถิ่น ที่มีผลของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว นำมาเชื่อมโยงบูรณาการกัน ทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนา และขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จนเกิดผลผลิต ที่สร้างรายได้ สร้างอาชีพ อีกทั้งเป็นทางเลือก และต่อยอดในการเลือกอาชีพให้กับเยาวชนได้เพิ่มขึ้น
3. ควรนำผลของการวิจัยไปพัฒนาต่อยอด เพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งองค์กร และหน่วยงาน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชน เปิดโอกาสให้เยาวชน ได้สร้างเสริมประสบการณ์ และเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับอาชีพ (Soft skills) หรือความชำนาญ จากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานประกอบการ ทั้งในและนอกชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/about/contact>
- กาญจน์ชญา ผ่องพุดิ. (2561) การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ด้านการพัฒนากำลังพลและครอบครัวนายทหารชั้นประทวน กรมการทหารสื่อสาร. การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Creator/personDc/151050
- มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (2565). โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลดอนฉิมพลีแบบบูรณาการ. การพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เยาวชนในวัยเรียนสำหรับโรงเรียนในตำบลดอนฉิมพลี. ฉะเชิงเทรา.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2549). การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน. กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนวสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สืบค้นจาก www.academic.obec.go.th
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เสาวลักษณ์ แสนโรจน์. (2559). การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนระดับหมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมทรง สุภาพ. (มกราคม-เมษายน 2565) รูปแบบเพื่อประเมินหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพัฒนาจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model.วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, 1-14
<https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/education2/issue/view/842>